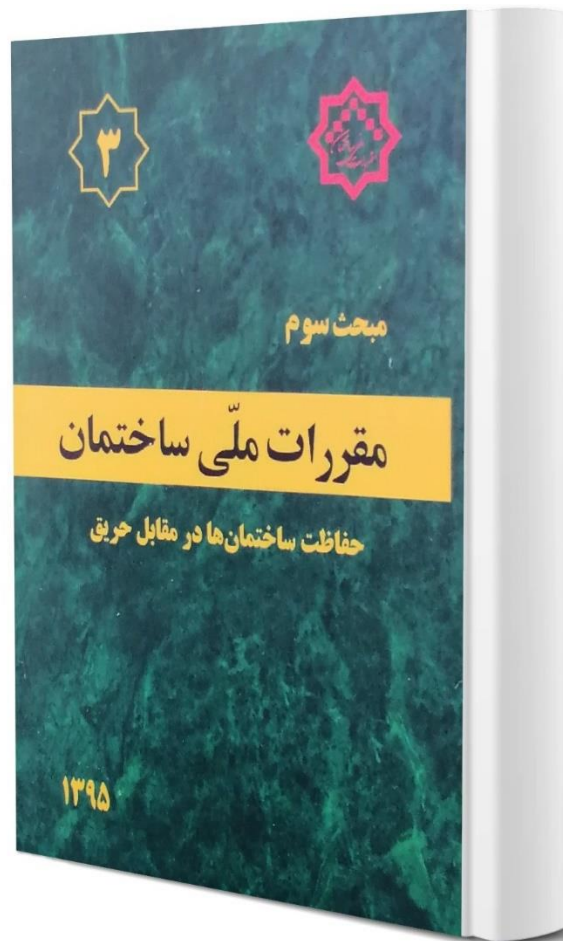

معرفی مبحث سوم مقررات ملی ساختمان - حفاظت ساختمان‌ها در برابر حریق

مبحث سوم مقررات ملی ساختمان ایران با عنوان «حفاظت ساختمان‌ها در مقابل حریق» یکی از حیاتی‌ترین و تخصصی‌ترین مباحث در حوزه ایمنی ساختمان به شمار می‌آید. آتش‌سوزی همواره یکی از جدی‌ترین خطراتی است که جان ساکنین و ایمنی کل سازه را تهدید می‌کند. از همین‌رو، این مبحث به‌منظور کاهش احتمال وقوع حریق، کنترل گسترش آن، تسهیل خروج ایمن افراد و افزایش مقاومت اجزای ساختمان در برابر آتش تدوین شده است.

TAVAT

اهمیت و کاربرد مبحث سوم

افزایش تراکم شهری، استفاده از مصالح قابل اشتعال، و حضور تجهیزات الکتریکی و گرمایشی در تمامی ساختمان‌ها، باعث شده است که توجه به طراحی مقاوم در برابر آتش به امری اجتناب‌ناپذیر تبدیل شود. اجرای الزامات این مبحث نه تنها ضامن حفظ جان انسان‌هاست بلکه از خسارات مالی گسترده و فروپاشی سازه

جلوگیری می‌کند. مبحث سوم به‌ویژه برای ساختمان‌های عمومی، بلندمرتبه، تجاری، درمانی، صنعتی و انبوه‌سازان اهمیت ویژه‌ای دارد.

ساختار کلی و فصل‌های مبحث سوم

فصل ۱ - کلیات

در این فصل هدف از تدوین مقررات، دامنه شمول، واژگان کلیدی، و ساختار کلی مبحث تشریح می‌شود. تأکید اصلی بر ایجاد سیستم یکپارچه برای کاهش ریسک آتش و طراحی ساختمان‌هایی ایمن برای بهره‌برداران است.

فصل ۲ - تعاریف

این فصل تعاریف دقیق و تخصصی اصطلاحات پرکاربرد مانند "بار حریق"، "راه خروج"، "ضریب مقاوم حریق"، "مواد با خطرپذیری بالا"، "مقاومت مصالح"، و "محفظه‌بندی حریق" را ارائه می‌دهد که برای تفسیر و اجرای دقیق مفاد مبحث ضروری هستند.

فصل ۳ - تعیین درجه خطرپذیری حریق

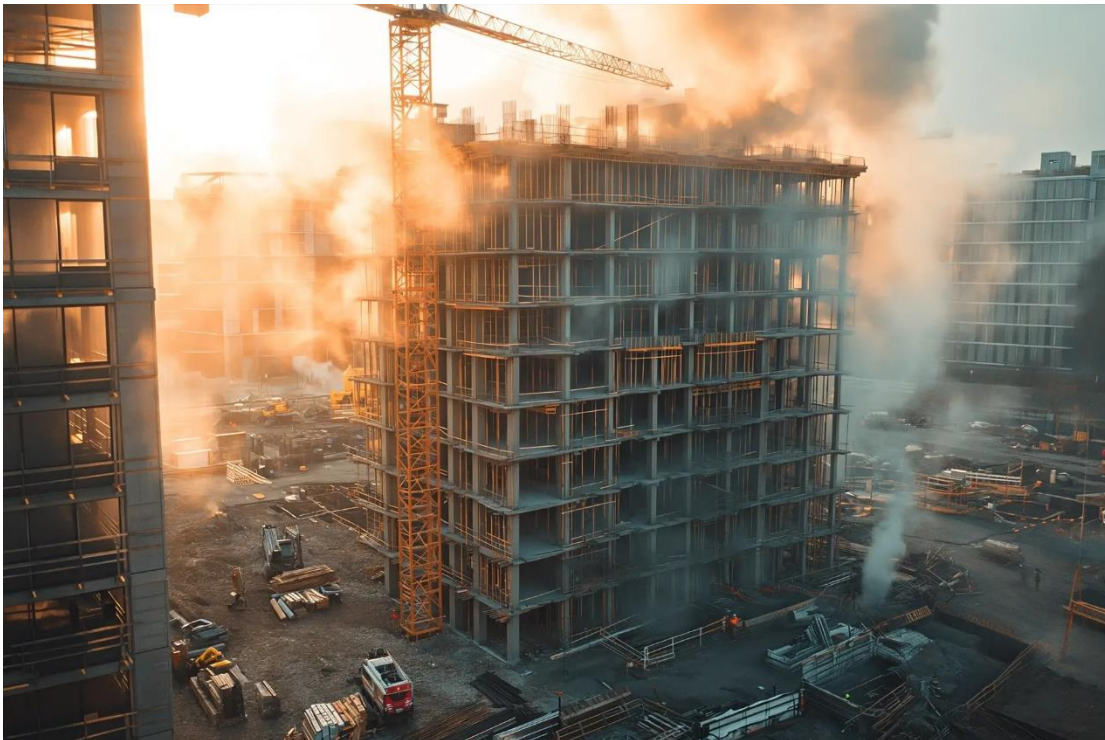
این فصل روش‌های تعیین درجه خطرپذیری حریق برای کاربری‌های مختلف را توضیح می‌دهد. سه سطح خطرپذیری اصلی شامل: کم، متوسط و زیاد، بر اساس نوع کاربری، میزان مواد قابل احتراق و فعالیت‌های صورت گرفته در ساختمان تعیین می‌شوند.

فصل ۴ - طبقه‌بندی ساختمان‌ها از نظر مقاومت در برابر آتش

در این فصل ساختمان‌ها بر اساس مقاومت اجزای اصلی سازه‌ای در برابر آتش (سازه باربر، دیوارهای باربر، سقف‌ها و...) به گروه‌هایی با درجه مقاومتی مشخص تقسیم می‌شوند. این دسته‌بندی مبنای طراحی مناسب برای هر نوع کاربری است.

فصل ۵ - راه‌های خروج اضطراری

یکی از مهم‌ترین فصل‌های این مبحث که جزئیات دقیق طراحی راه‌های خروج شامل عرض پله‌ها، درها، پاگردها، طول مسیر خروج، روشنایی، علامت‌گذاری، و دسترسی افراد کم‌توان را ارائه می‌کند. رعایت این موارد به خروج سریع و ایمن افراد در زمان حادثه کمک می‌کند.

فصل ۶ - جداگرها و درزهای مقاوم در برابر حریق

این فصل به بررسی دیوارها، کفها، سقفها و درزهای انبساطی می‌پردازد که باید مقاومت کافی در برابر آتش داشته باشند تا از گسترش حریق بین فضاهای مختلف ساختمان جلوگیری شود.

فصل ۷ - طراحی برای مقابله با گسترش حریق

این فصل شامل الزاماتی برای جلوگیری از سرایت آتش از یک طبقه به طبقه دیگر، یا از یک واحد به واحد دیگر (افقی و عمودی) است. روش‌هایی مانند دیوارهای آتش‌بند، سقف‌های مقاوم، استفاده از فاصله‌های ایمن بین ساختمان‌ها و پنجره‌های مقاوم به‌کار گرفته می‌شود.

فصل ۸ - مصالح و اجزای مقاوم در برابر آتش

در این بخش ویژگی‌های لازم برای مصالح ساختمانی و اجزای غیرباربر از نظر مقاومت در برابر حریق مطرح می‌شود. مانند کناف ضدحریق، رنگ‌های مقاوم در برابر آتش، شیشه‌های مقاوم و عایق‌های حرارتی مخصوص.

فصل ۹ - تاسیسات برقی و مکانیکی

این فصل با تأکید بر اهمیت سیستم‌های تأسیساتی، الزامات ایمنی در طراحی و اجرای سیستم‌های برقی، گازرسانی، گرمایشی، تهویه، کانال‌ها، داکت‌ها و... را ارائه می‌دهد تا این اجزا خود منبع حریق یا عامل گسترش آن نباشند.

فصل ۱۰ - تجهیزات کشف، اعلام و اطفای حریق

این فصل به طور مفصل به سیستم‌های هشداردهنده، دکتورها، اسپرینکلرها، جعبه‌های آتش‌نشانی، خاموش‌کننده‌های دستی و سامانه‌های خودکار اطفای می‌پردازد. نصب این تجهیزات در ساختمان‌های مختلف طبق الزامات مشخص شده در این فصل الزامی است.

فصل ۱۱ - دسترسی تجهیزات آتش‌نشانی

در این فصل طراحی دسترسی نیروهای امدادی، مسیر عبور خودروهای آتش‌نشانی، جانمایی هیدرانت‌ها (شیرهای آتش‌نشانی)، رمپ‌ها و محل استقرار تجهیزات اطفای مورد توجه قرار گرفته است. هدف، تسهیل عملیات اطفای و نجات در کمترین زمان است.

نکات ویژه این مبحث

- الزام رعایت مبحث سوم در صدور پروانه ساختمان: بدون رعایت این مقررات، امکان دریافت پایان کار یا بهره‌برداری قانونی وجود ندارد.
- همکاری با سازمان آتش‌نشانی در برخی شهرها مانند تهران: تأیید نقشه‌ها و بازدید از اجرای صحیح تجهیزات اطفای پیش‌نیاز صدور مجوز بهره‌برداری است.
- مطابقت با استانداردهای جهانی (NFPA)، (ISO) مفاد این مبحث با استانداردهای بین‌المللی هماهنگ شده تا کیفیت طراحی ارتقا یابد.

نتیجه‌گیری

مبحث سوم مقررات ملی ساختمان، بیش از آنکه فقط یک الزام قانونی باشد، تضمین‌کننده جان انسان‌هاست. اجرای درست آن، نشانه بلوغ حرفه‌ای مهندسان، معماران، سازندگان و ناظران است. در دنیای امروز که ارزش جان انسان‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها بسیار بالاست، طراحی ایمن در برابر حریق دیگر یک انتخاب نیست؛ بلکه یک ضرورت غیرقابل چشم‌پوشی است.